

Тарихи музыкаль кичә

TATARALAN
куелышы

Ә. Еники

ГӨЛӘНДӘМ ТУТАШ ХАТИРӘСЕ

Шимбә, 19 июль 2025
2047 Pumping Station RD, Fairfield, PA 17320
элемент өчен: info@alima.academy

Гөләндәм туташ хәтирәсе

**ГӨЛӘНДӘМ ТУТАШ
СОЛТАНОВА**

Татар классысы Әмирхан Әңкинең
"Гөләндәм туташ хәтирәсе" исемле
танымал эсәренә баш каларманы, музыка
һәм китаплар яратучы кыз

уйный Ширин Әл-Әнса ...

Гөләндәм туташ хәтирәсе

**КӘРИМ
ТИНЧҮРИН**
(1887-1938)

татар драматургиясенең
классыгы, күренекле артист һәм
режиссер, татар профессиональ
театры һәм драматургиясенә
һигез салучыларның берсе

уйный Илдус Ахмадуллин.

Гөләндәм туташ хәтирәсе

**ФАТИХ
ӘМИРХАН**
(1886-1926)

күренекле татар язучысы, драматургы, публицисты,
адаби тәнкыйтьчиге, җәмәгать эшлекчеге
Татар сатира жанрын түдүрүчеге

уйный Иосиф Салахетдинов

Гөләндәм туташ хәтирәсе

**САЛИХ
СӘИДӘШЕВ**
(1900-1954)

күренекле татар композиторы, татар
профессиональ музыкасына һигез салучы. "җылы драм
маршы" авторы, "Сәйбәт кызы", "Зәһра кызы"
спектакльләргә музыка авторы

уйный Салих Салахетдинов

Гөләндәм туташ хәтирәсе

**ӘММӘГӨЛСЕМ
БОЛГАРСКАЯ** (1891-1968)

татар сәхнәсенә күренекле астагы

уйный Лилия Сираҗи

Гөләндәм туташ хәтирәсе

**МӨХТӘР
МУТИН**
(1886-1941)

татар халыкының биек трагик артисты, режиссер,
татарча, театр эшен өстүрүчеге
"Татар Отеллосы"

уйный Әмир Ахмәтҗанов

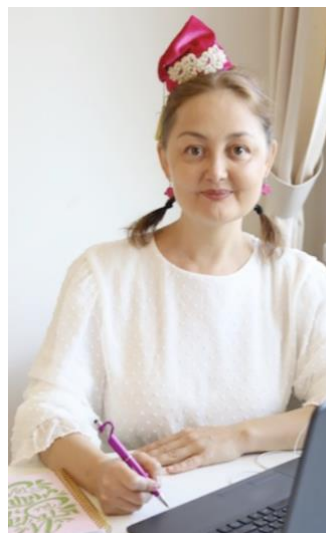
Гөләндәм туташ хәтирәсе

**РАМИЛӘ
САУБАНОВА**

татар пианисткасы, педагогы, һәм Джон Хопкинс
университетының Пибоди консерваториясен
тәмамлап, музыкаль сәнгать докторы (DMA)
дәрәҗәсенә ия булган сәнгать эһеле.

"Шарык кичәсе"н музыкаль яктан алып баручы!

"Шәрык кичәсе"
сценарий авторы
Гөлһаз Дениз

продюсеры
Алима Салахутдинова

Пьесадагы шәхесләр турында мәглүмат

Драматург һәм артист – Кәрим Тинчурин (1887-1938) (тулы ак йөзле, зур гына соры күзле, нык, базык гәүдәле житез кеше)		Кәрим Тинчурин – татар драматургиясенң классигы, күренекле артист һәм режиссер, татар профессиональ театры һәм драматургиясенә нигез салучыларның берсе. Репрессия корбаны. 1938 дә атып үтерелә. 1955 тә аклана.
Гөлэндәм туташ Солтанова (кара төстә тар озын күлмәк, биек үкчәле туфли, башында энжеле калфак)		Гөлэндәм туташ Солтанова - Татар классигы Әмирхан Еникинең “Гөлэндәм туташ хатирәсе” исемле танылган әсәренең баш каһарманы, музыка һәм китаплар яратучы кыз.
Артист – Өммегөлсем Болгарская (1891-1968) (юка-озын гәүдәле, ак чырайлы, гел елмаеп кына сөйләшә) Өстендә озык күлмәк, күлмәк өстеннән матур шәл ябынган, калфак кигән.		Өммегөлсем Болгарская - татар сәхнәсенең күренекле остасы. Ижатын “Сәйяр” труппасында башлап жибәрә. Аңа берүк спектакльдә берничә рольне берьюлы башкарырга туры килә. Ижатындагы төп темаларның берсе – хатын-кыз азатлыгы.
Нәфис сүз остасы, артист – Мохтар Мутин (1886-1941) (пенсне кигән, таза, нык гәүдәле, озын чәчле, өстендә кара бәрхет толстовка, муенында ак тасмадан бик зур бант)		Мөхтәр Мутин - татар халкының бөек трагик артисты, режиссер, тәржемәче, театр эшен оештыручы. Аны “татар Отеллосы” дип йөртәләр. Репрессия корбаны. 1941 елда Колымада үлә. Аның белән бергә төрмәдә булган язучы И.Сәлахов әйтүенчә төрмәчеләр аны этләрдән талатып үтерттерәләр. 1963 елда аклана.

Язучы, сатирик, журналист - Фатих Әмирхан (1886-1926)		Фатих Әмирхан - күренекле татар язучысы, драматург, публицист, әдәби тәнкыйтьче, жәмәгать эшлеклесе. Татар сатира жанрын тудыручы. Фатих Әмирхан күп әсәрләрәндә искелекне, сыйнфый тигезсезлекне тәнкыйтьли. Шулай ук татар хатын-кызлары хокукларын да яклап чыга («Татар кызы»). Тукайның якын дуствы була. Тукай вафатыннан соң бер ел язмыйча торыуы билгеле.
Жырчы, опера жырчысы, композитор - Мәрьям Рахманкулова (1901-1990)		Мәрьям Рахманкулова – татар жырчысы, опера артисты, композитор, жәмәгать эшлеклесе. Фатиха Аитованың кызлар мәктәбендә укыган. Фатиха ханым Мәрьямне укыганда ук күрәп, киләчәктә мәктәбенәң мөгаллимәсе итәргә жыена, тик аның төрле кичәләрдә жырлавын әдәпсезлек дип саный. Шуна күрә кызны мәктәптән читләштерә. Әнисе бик үтенеп сораганнан соң Мәрьямне кабат мәктәпкә ала, тик аның халык алдына чыгып жырлавын катгый тыя. Мәрьям соңыннан мәктәптән бөтенләй читләшә һәм гомерен музыкага багышлый.
Музыкант, композитор - Салих Сәйдәшев (1900-1954)		Салих Сәйдәшев – күренекле татар композиторы, татар профессиональ музыкасына нигез салучы. Танылган “Кызыл армия маршы”, “Сәйдәш вальсы” авторы. Ул татар сәнгате тарихында беренче мәртәбә яңа жанр - музыкаль драма жанрын башлап жибәрә. К.Тинчуринның “Зәңгәр шәл”, “Кандыр бую”, “Казан сөлгесе”, Т.Гыйззәтнең “Наемщик” һ.б. драмаларына көйләр яза.

Габдулла Тукай Халыкка дәрсә гыйбрәттер — театр, Күңелдә йоклаган дәртне уятыр. Театр — яктылыкка, нурга илтә, Кире юлга жибәрми, уңга илтә.	Сәгыйть Рәмиев “Таң вакыты” Таң вакыты... Татар йоклый... Мин йокысыз, уянам, Уянам да, тиле кебек, Тик берүзем уйланам.
---	---

Театр көлдерәдер, уйнатадыр,
Тагы үткән гомерне уйлатадыр.
Күрерсең анда үз хәлең, көләрсең —
Көләрлек булса, булмаса — еларсың.
Тигез күрә бөтен жанны театр:
Кирәк кол бул, кирәксә — император.
Мөкаддәс ул, бөек ул, гали зат ул,
Тәмам хөр ул, вә бик киң ул, азат ул.

Уйланам, уема батамын,
Тормыймын үзем, ятам...
Ятмас идем дә, жибәрми
Атадан калган хатам.
Уйлан, татар, ту яңадан,
Мәгърифәтле анадан.
Бул кеше, үзең тырыш,
Юкса, бетәрсең, надан!

...Бетмә татар, ту яңадан
Мәгърифәтле анадан!